

ARVAMUS

Head uut aastat!

KAIA IVA
Riigikogu liige, IRL

2008.a. oli keeruline aasta kogu maailmas. Nii ka Eestis saime seda tunda majanduse tugeva pidurdusena. Riigikogu tegi aasta esimeses pooles negatiivse lisaelarve ja aasta teine pool kandis paljuskki 2009.a. eelarve koostamise pitsert. Ühest küljest kruvis pinget pea iga kuuga halvemaks muutuv majandusprognoos. Teisalt ükskõik kus ja kelle poolt idee tasandil välja pakutud võimaliku kokkuhoiukoha ajakirjanduses esitamine juba otsustatud faktina. Nii oli ilmselt raske sotti saada, mis siis tuleb ja mis tulemata jääb. Ka praegugi veel leiab ajalehe veergudel eksitavaid väiteid kärbeta kohta. On tõi, et poliitikute rabe-dus eelarveläbirääkimistel lisas veelgi õli tulle. Samas on selge, et kompromisside otsimine ja varasemates plaanides nii sisuliste kui ka tähtjaliste muudatuste tegemine on kogu majandusruumi kiire halvenemise tingimustes hädavajalik ka järgnevatel aastatel.

Peab tunnustama, et viimase mõne aasta jooksul kasutatud praktika (milles ka praegune koalitsioon 2008. a eelarvet koostades osaline oli) üheaeg-

selt alandada makse ja tösta jooksvaid kulutusi ei ole jätkusuutlik. See sai toimuda kiire majanduskasvu (ajutistes) tingimustes, kuid stabiilsetes oludes pole see võimalik.

Majanduse jahtumisel teeb riigi rahalise olukorra eriti keerukaks see, et põhilise osa nn vabast maksumulust moodustab käibemaks ja aktsiisid. Need on laekumised, mis momentaalselt vähenevad tarbimise vähenemisel. Tarbimist omakorda kahandab kohe-selt laenuraha vähenemine, aga samuti inimeste ettevaatlikum ostukäitumine.

Esmatähtsaid alasisid ei tohi unustada

Selles keerulises situatsioonis oli positiivne, et riik suutis prioriteetsete valdkondade, milleks on sise- ja välisjulgeolek ning haridus, kärbeta osas mõõndusi teha. Nii jäid erandina puutumata mitmed politsei ja päästetee-nistuse tööd tagavad tegevuskulud. Samuti suudeti tagada õpetajatele 8 % palgatõus. Igapähe, kes arvab, et kõrgharidusega õpetaja palk peabki olema vabariigi keskmisest väiksem (kahjuks on ta seda ka pärast praegust palgatõusu), soovitan meelde tuletada tub-

li, kahjuks endise, direktori Paul Poopuu selgitusi oma koolist lahkumise kohta. Ta oli väsinud õpetajate veenmisest teha tööd haridustasemele ja ülesannetele mittevastava palga eest. Alles siis, kui oleme suutnud järjepidevalt läbi mitmete (ka majanduslikult kehvemate) aastate tegelike sammudega näidata õpetaja ameti väärtustamist, alles siis võime loota, et piisav hulk tublisid gümnaasiumilõpetajad asub õpetajaks õp-pima ning hiljem ka kooli tööle. Mul on kahju, et Türi volikogu on teist meelt ning oma detsembrikuu otsusega vallast palka saavate pedagoogide palgad külmutas.

Kahjuks jäi selle aasta riigieelarvest välja paremaid aegu ootama laste-aegade ehitamise programm, kust 2010.a. oli planeeritud ka Lokuta lasteaija juurdeehitus. Investeeringutest seati selgeks eelistuseks need programmid, kus on võimalik kasutada eurotoetusi. Sellesse laste-aegade programmi riik euronahaga suunata ei saa. Samas jäi puutumata laste-aegade programmi see osa, kust omavalitsused saavad toetust lasteaijaõpetajate pal-kade ning õppekeskkonna parandamiseks. Riigi sel-liste prioriteetide juures on raske mõista, miks pahan-dab Türi vallavalitsuse liige riigiga Türi kahele lasteaija mänguväljakule eelmisel aastal täiendava ehitusraha andmise pärast. Teistes val-

dades pole ma täiendavate rahavõimaluste suhtes vaenulikkust märganud, pigem tehakse ikka tööd lisaraha saamiseks. Arvan, et iga lisakroon, mis on võimalik valda tuua meie laste ja noorte õppimis-, sportimis- ja muude huvialatingimuste parandamiseks on läinud õigesse kohta.

Investeeringuvõimalused on kasvanud

Omavalitsuste tulubaas on Eestis mõnevõrra stabiilsematel alustel. Suurema osa tulust saavad linnad ja vallad üksikisiku tulumaksust, kusjuures juba mitu aastat jäävad kõik maksude alanemisest ja maksusoodustustest tulenevad vähemlaekumised riigi kanda ja omavalitsus saab kindla protsendi maksustamistele minevasti üldsummast. See raha on viimastel aastatel kasvanud lausa veerandi võrra aastas. Isegi eelmisel so 2008. aastal kasvas Järva-maa omavalitsustele laekuv tulumaks võrreldes 2007. aastaga 15%. Teine suurem omavalitsuste tuluallikas on toetusfond, mis üle riigi on viimastel aastatel jäänud samaks, kuid võib kõikuda näiteks sõltuvalt laekuvast tulumaksust (nn rikkamad vallad saavad toetusfondi raha vähem) ja omavalitsuse elanike arvust. Omavalitsustes, kus juba eelmisel aastal oldi hädas oma eelarvest investeeringuteks raha leidmisega, olid sarnaselt riigiga üldised tegevuskulud jätkusuutlikkuse taga-

miseks liiga suured.

Seega jõuab majanduslangusest tulenev mõju omavalitsustesse väikese nihkega, mis on andnud pisut rohkem aega vajalikke ümberkorraldusi teha. Samas võib see mõju avalduda pikemalt. Eriliseks teeb omavalitsuste olukorra see, et hüppeliselt on suurenenud võimalused taotleda investeeringuteks väga suuri investeeringutoetusi. Võidavad need, kes näevad selles suurepärasest võimalust, mitte ebamugavat lisakohustust.

Lisaraha hankimine on eriti tähtis

Eriti praeguses situatsioonis on väga tähtis kasutada kõiki võimalusi hankida täiendavat raha projektide abil. Kui varem on eriti otsitud programme, kust on saanud raha taotleda ehitamiseks ja soetus-tekts ning pisut vähem on hinnatud nn pehmete projektide võimalusi, siis arvan, et väga kriitiliselt tuleb üle vaadata võimalused erinevate tegevuste kuludid projektide abil katta. Hasartmängumaksu nõukogu esimehena saan märkida, et viimasel aastal on Türi valla asutuste ja mit-tetulundusühingute poolt meile esitatud projektide arv jäänud samaks, küll on aga tõusnud projektide kvaliteet, millest tulenevalt esitatud 25 taotlusest said 18 rahastuse. Näen, et siin oleks võimalusi enamaks. Seda just suuremate üleval-

alaliste koostööprojektide ning eriti sotsiaalvaldkonna osas. Nimelt esitati kogu eelmise aasta jooksul Türi vallast vaid kaks sotsiaalvaldkonna projekti. Tule-tan siinkohal meelde, et hasartmängumaksu nõuko-gu vaatab taotlusi läbi igal kuul, kus toetuse suurus võib olla kuni 75 000 krooni ning taotlusi võib esita-da korduvalt. Kaks korda aastas vaadatakse läbi suu-remad projektid. Võimalu-sel tasuks kaaluda projek-tide esitamist valla piires omavahel koordineerida. Kuna projektid konkureerivad omavahel, siis võrd-sete taotluste puhul arves-tatakse ka regionaalsuse printsiipi. Seega on prakti-lisem, kui ühe omavalitsu-se taotlused ei kuhjuks üksikutesse kuudesse.

Murelikuvõitu rahaju-tu lõpetuseks tahan soo-vida kõigile head uut aastat! Suurte ja uhkete asjade kõrval on olulised ka kõik esmapilgul piasiasjad igapäevastest praktilisest elust. Nõrdima pani, kui anti tea-da, et novembris me teie prügi lihtsalt ei vea, sest ei jõua ja kõik. Ja meel läks rõõmsaks, kui sain raamatukogust elektronkirja-ga kena meeldetuletuse, et raamatute tagastamistäh-taeg hakkab lähenema või kui avastasin, et ka vana-aastaõhtul oli kodutee lii-vatatud!

Palju rõõmustavaid „piasiasju“ alanud aastasse!

Türi vallas Türi linnas, Särevere ja Oisu alevikus ning Türi-Alliku, Kabala, Kahala ja Taikse küldes vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hindade kehtestamine

Türi Vallavalitsuse 6. jaanuari 2009 määrus nr 1

Määrus on antud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 ja lõike 3 punkti 1 ning § 30 lõike 1 punkti 2, Türi Vallavolikogu 25. oktoobri 2006 määruse nr 70 „Türi valla põhimäärus“ § 62 lõike 1 ja lõike 2 punkti 3 ning § 84 lõike 3, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14 lõigete 1, 2, 3 ja 4, Türi Vallavolikogu 28. aprilli 2006 määruse nr 42 „Veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinna reguleerimise kord Türi vallas“ § 2 lõike 1 ja § 3 alusel, lähtudes OÜ TÜRİ VESI taotlusest vee- ja kanalisatsiooniteenuse hinna muutmiseks Türi vallas Türi linnas, Särevere, Oisu alevikus ja Türi-Alliku, Kabala, Taikse külas (registreeritud Türi Vallavalitsuse dokumendiregistris 12. novembril 2008 nr 9-2.4/4855), avaldusele lisatud teenuse mahtude tabelist aastateks 2006-2008, tulude ja kulude prognoosist 2007-2009, 2007. majandusaasta aruandest ning arvestades Türi Vallavolikogu majanduse- ja keskkonnakomisjoni ning eelarve- ja arenduskomisjoni ettepanekuid.

§ 1. Vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinnad füüsilistele isikutele ja korteriühistutele

(1) Türi vallas Türi linnas, Särevere alevikus ja Türi-Alliku külas vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas on veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinnad füüsilistele isikutele ja korteriühistutele (elanikkonnale) järgmised:

1) realiseeritud puhas vesi 8,82 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 10,40 kr/m³; 2) kanaliseeritud roevesi 16,61 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 19,60 kr/m³.

(2) Türi vallas Oisu alevikus ja Taikse külas vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas on veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinnad füüsilistele isikutele ja korteriühistutele (elanikkonnale) järgmised:

1) realiseeritud puhas vesi 10,60 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 12,50 kr/m³; 2) kanaliseeritud roevesi 15,30 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 18,10 kr/m³.

(3) Türi vallas Kabala ja Kahala külas vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas on veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinnad füüsilistele isikutele ja korteriühistutele (elanikkonnale) järgmised:

1) realiseeritud puhas vesi 14,60 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 17,20 kr/m³; 2) kanaliseeritud roevesi 16,40 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 19,40 kr/m³.

§ 2. Vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinnad juriidilistele isikutele

(1) Türi vallas Türi linnas, Särevere alevikus ja Türi-Alliku külas vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas on veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinnad juriidilistele isikutele järgmised:

1) realiseeritud puhas vesi 11,42 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 13,48 kr/m³; 2) kanaliseeritud roevesi 19,27 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 22,74 kr/m³.

(2) Türi vallas Oisu alevikus ja Taikse külas vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas on veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinnad juriidilistele isikutele järgmised:

1) realiseeritud puhas vesi 14,20 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 16,76 kr/m³; 2) kanaliseeritud roevesi 18,90 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 22,31 kr/m³.

(3) Türi vallas Kabala ja Kahala külas vee-ettevõtja teeninduspiirkonnas on veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinnad juriidilistele isikutele järgmised:

1) realiseeritud puhas vesi 18,90 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 22,31 kr/m³; 2) kanaliseeritud roevesi 21,75 kr/m³, hind tarbijale käibemaksuga 25,67 kr/m³.

§ 3. Määruste kehtetuks tunnistamine

Määruse jõustumisel lugeda kehtetuks 1) Türi Vallavalitsuse 4. mai 2006 määrus nr 7 „Veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hinna kehtestamine Türi vallas vee-ettevõtja OÜ Oisu Vesi teeninduspiirkonnas“;

2) Türi Vallavalitsuse 19. detsembri 2006 määrus nr 20 „Türi vallas vee-ettevõtja OÜ Türi Vesi teeninduspiirkonnas veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hindade kehtestamine“;

3) Türi Vallavalitsuse 15. septembri 2008 määruse nr 4 „Türi vallas Kirna külas ja Poaka külas OÜ Türi Vesi teeninduspiirkonnas veevarustuse ja roe-vee ärajuhtimise teenuse hindade kehtestamine“ § 2.

§ 4. Lõppsätted

(1) Türi Vallavalitsusel kui ametiasutusel avaldada ajalehes Järva Teataja ühisveevärgi ja -kanali-satsiooni seaduse § 14 lõikes 2 märgitud korras teenuse hindade muutmise kohta teade.

(2) Avalikustada määrus Riigi Teataja elektroonilises andmekogus.

§ 5. Määruse jõustumine

Määrus on jõus 1. maist 2009.

Toomas Marrandi Lii Laanemets
Vallavanem Vallasekretär

Türi Vallavalitsus